

POSTANOWIENIE

6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 6 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.L.

z udziałem P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. - Oddział [...] w P.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. -

Oddział [...] w P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 30 lipca 2024 r., II Ca 541/24,

1) odrzuca skargę kasacyjną,

2) oddala wniosek M.L. o zasądzenie na jego rzecz od uczestnika kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 lipca 2024 r., wydanym w sprawie z wniosku M.L. z udziałem P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. o ustanowienie służebności przesyłu, Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację uczestnika postępowania wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego we Wrześni z 15 grudnia 2023 r., ustanawiającego na rzecz uczestnika na bliżej opisanej nieruchomości wnioskodawcy, bliżej opisane służebności przesyłu związane z usytuowaniem na niej bliżej opisanych urządzeń przesyłowych, stanowiących własność uczestnika, w zamian za ustalone przez Sąd wynagrodzenie.

Uczestnik postępowania wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi, co obligowało go do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, na czym polega „oczywistość” skargi w przedstawionym wyżej rozumieniu, czego nie może łączyć z subiektywnym odczuciem strony, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście niezasadne lub niesprawiedliwe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 września 2008 roku, I CZ 64/08; z 19 grudnia

2001 roku, IV CZ 200/01 i z 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08). Oczywiście jest to, co jest widoczne na pierwszy rzut oka, bez badania i studiowania akt sprawy oraz prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście sprzecznego z prawem i nieprawidłowego orzeczenia, które z tych przyczyn nie może się ostać w obrocie prawnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17 z 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

Z wywodów skarżącego wynika jednoznacznie, że nie kwestionuje on, co do zasady, ustanowienia na jego rzecz służebności przesyłu opisanej w postanowieniu Sądu Rejonowego, albowiem nie sformułował jakichkolwiek zarzutów w tym zakresie ani w apelacji ani też w skardze kasacyjnej, co wynika z treści tych środków prawnych oraz z zawartych w nich wniosków apelacji i skargi kasacyjnej. Na taki kierunek rozumowania skarżącego wskazuje jednoznacznie powołana w skardze podstawa kasacyjna naruszenia art. 233 § 1 w zw. z art. 286 § 1 k.p.c. (w sposób oczywisty niedopuszczalna w świetle art. 398³ § 3 k.p.c.) oraz sposób sformułowania podstawy kasacyjnej naruszenia prawa materialnego, a to art. 305¹ w zw. z art. 305² § 1 k.c. przez ustalenie wynagrodzenia w nieprawidłowej, zdaniem skarżącego, wysokości.

W apelacji i skardze kasacyjnej skarżący określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 34 070 zł. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podniesiono, że wzajemna zależność i uwarunkowanie rozstrzygnięcia co do zakresu i treści służebności oraz co do wynagrodzenia nie ma charakteru bezwzględnego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2015 r., V CSK 217/15 i z 18 maja 2016 r., V CSK 531/15). O ile jawi się jako wyraziste w razie kwestionowania przesłanek ustanowienia służebności, jej treści lub zakresu co do zasady, wpływa bowiem w oczywisty sposób na zasadność i wysokość roszczenia o wynagrodzenie, o tyle zależność odwrotna jest mniej jednoznaczna w sytuacji, w

której rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu podważane jest jedynie co do wysokości, a samo ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego nie jest zwalczane. Sąd Najwyższy wskazał, że wprowadzie zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. co do zasady w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu - jako sprawie z zakresu prawa rzeczowego rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym - skarga kasacyjna przysługuje niezależnie do wartości przedmiotu zaskarżenia, to jednak, uwzględniając art. 13 § 2 k.p.c. oraz racje leżące u podstaw art. 398² § 1 k.p.c., należy zgodzić się ze stanowiskiem, że określony w tym przepisie próg 50 000 zł ma zastosowanie wówczas, gdy skarżący kwestionuje jedynie rozstrzygnięcie dotyczące pieniężnego roszczenia majątkowego w postaci wynagrodzenia za ustanowienie służebności (zob. postanowienia z 18 października 2019 r., IV CZ 83/19, z 12 sierpnia 2015 r., II CSK 4/15 oraz z 2 lipca 2019 r., V CSK 56/19).

Z tych przyczyn skarga kasacyjna uczestnika jako niedopuszczalna *rationae valoris* w świetle art. 398² § 1 w zw. art. 13 § 2 k.p.c. podlegała odrzuceniu. Wniosek wnioskodawcy o przyznanie od uczestnika kosztów postępowania kasacyjnego zawarty w piśmie procesowym datowanym 23 czerwca 2025 r., złożonym w toku postępowania kasacyjnego, podlegał oddaleniu wobec niewniesienia w terminie odpowiedzi na skargę kasacyjną, doręczoną wnioskodawcy w dniu 9 grudnia 2024 r.

(A.D.)

[r.g.]